

Karolina Koprowska

Streszczenie pracy magisterskiej *Postronni? Zagłada w relacjach chłopskich świadków*

Przedmiotem analizy w pracy magisterskiej *Postronni? Zagłada w relacjach chłopskich świadków* jest kategoria „postronnego” określająca postawę polskiego społeczeństwa wobec Zagłady. W pracy koncentruję się szczególnie na opisanu chłopskiego postronnego Zagłady w oparciu o różne źródła (m. in. wybrane utwory literackie pisarzy chłopskich i ludowych, relacje nadesłane na konkurs „Opisy mojej wsi” z 1948 roku, wspomnienia i relacje zgromadzone w Archiwum ŻIH). Proponowana przeze mnie perspektywa jest bowiem nakierowana na próbę pokazania chłopskiego punktu widzenia i usłyszenia głosu chłopskiego, który w dotychczasowej debacie nad polskimi postawami wobec Zagłady nie został w pełni wysłuchany.

Podjęmowana w pracy problematyka oscyluje wokół trzech głównych kwestii: po pierwsze – specyfiki doświadczenia Zagłady na wsi oraz relacji polsko(chłopsko)-żydowskich, na które rzutuje przedwojenne *imaginarium* kultury chłopskiej oraz działanie w okolicy, po drugie – form afektywnej i zmysłowej obecności postronnego przy Zagładzie, oraz po trzecie – strategii (nie)opowiadania o doświadczeniu postronnego zaangażowania. Proponuję ponadto prześledzenie trajektorii polskiego dyskursu na temat postaw polskiego społeczeństwa wobec Zagłady w celu zidentyfikowania momentów ujawniania znaczenia tej kategorii i jej niuansowania. Tak poprowadzona analiza zmierza do wskazania niemożności zachowania dystansu przez postronnych i pozostania bezstronnym – postronni angażują się i poprzez podejmowanie konkretnych działań, i samą obecność zmysłowo-afektywną. Niechciana bliskość żydowskiego cierpienia oraz śmierci byłaby sprzężona z próbami zachowania postawy obojętnej na poziomie psychologicznym.

Karolina Koprowska